

de Uitdienstbode

PERIODIEK VOOR DE LEDEN VAN DE KRING UVA-SENIOREN VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

De UB van de eenentwintigste eeuw	1
Senioren op excursie	2
Workshop Fotografie bij CREA	4
Het getal: 14	4
Een prachtig concert	5
Aan het woord...	6
Petite Histoire	8
Column	9
Eerbied voor jouw grijze haren?	10
Bestuursberichten	11

OPROEP
Wanneer u gepensioneerde collega's kent, die nog niet in contact staan met de Kring UvA-senioren, informeer hen dan over het bestaan van de Kring.

De UB van de eenentwintigste eeuw

“Wij bibliothecarissen tellen collecties in kilometers”.

Op woensdag 19 februari sprak Nol Verhagen, oud-directeur van de Universiteitsbibliotheek (UB), in de Academische Club voor leden van de Seniorenkring over het thema *De UB van de eenentwintigste eeuw*. Hij werd, zegt hij, in 1997 directeur van de UB op een buitengewoon memorabel moment, een breukpunt in vierduizend jaar schriftcultuur. De fysieke informatie-drager, eerst het kleitablet, dan papyrusrollen en aanverwante materialen, wordt langzaam het boek, eerst nog handgeschreven, vervolgens gedrukt. Die eerste, handgeschreven, boeken waren nog unica en uitermate kostbaar. Na de uitvinding van de boekdrukkunst wordt geschreven informatie in de loop van eeuwen meer en meer gedemocrateerd totdat in de moderne tijd alle informatie in principe toegankelijk is voor iedereen: van unicum tot bestseller. Maar in de tijd dat hij aantrad werd de rol van de fysieke informatie-drager steeds minder belangrijk. Informatie werd digitaal en zong zich los van het papier.

Dat betekent een radicale verandering in de rol van de bibliotheek. Het woord bibliotheek betekent letterlijk: boekenplank, en dat was de bibliotheek traditioneel ook: een reusachtige boekenplank, op den duur vele kilometers lang. Maar als de informatie niet langer gebonden is aan een fysieke drager, wordt die boekenplank steeds meer overbodig. Vooral wetenschappelijke tijdschriften verschijnen steeds meer digitaal. Maar ook het archief wordt gedigitaliseerd. Het wordt daarom steeds minder

noodzakelijk om gedrukte exemplaren overal te bewaren. De Nederlandse universiteitsbibliotheken hebben afspraken gemaakt over wie wat bewaart. Daardoor kunnen alle bibliotheken ‘ontzamelen’.

Verhagen vertelt dat de UB van de UvA kort voor zijn pensionering zo’n vijftieng kilometer materiaal (!) heeft weggedaan (“Wij bibliothecarissen tellen in kilometers”), omdat de tijdschriften inmiddels gedigitaliseerd zijn, en in papieren vorm bij een van de andere UB’s zijn opgeslagen. De ontwikkeling naar digitaal leidt er ook toe dat de omvang van de open opstelling (onder handbereik van de gebruikers) sterk terugloopt. In de laatste 15 jaar is de omvang van de open opstelling bij de UvA gedaald van 50 naar 20 kilometer, waarvan 12 km bij de Geesteswetenschappen. Verhagen verwacht dat daarvan over 5 à 10 jaar minder dan de helft over is. ▶

Op 14 mei bezocht de Kring UvA-senioren het Amsterdam University College in het Science Park. Een uitgebreid verslag op p. 2 en 3.

Verhagen vat deze ontwikkeling van fysieke informatiedragers naar digitale informatie samen in de slogan: “Van collecties naar connecties”. Een andere ontwikkeling vat hij samen in de slogan “Van boekenpaleis naar studiecentrum”. Want een bibliotheek met veel minder boeken verliest niet zijn bestaansrecht, zij krijgt alleen een andere functie. Of beter gezegd: een functie die de bibliotheek altijd óók heeft gehad wordt belangrijker. Verhagen vertelt dat zich op zondagmorgen 450 studenten voor de UB verdringen en dat het zoeken is naar een plekje. Op het eerste gezicht vreemd, want de studenten kunnen net zo goed thuis de digitale informatie raadplegen. Maar thuis, denkt Verhagen, is er meer afleiding, en de UB functioneert natuurlijk ook als ontmoetingsplek. Ja, dat weet ik nog wel uit mijn eigen studententijd: je ging naar de bibliotheek om te studeren en boeken te raadplegen, maar de koffiekamer was misschien wel net zo belangrijk, daar zag je elkaar.

Betekent de digitale revolutie het einde van het boek? Natuurlijk niet. Er worden momenteel misschien wel meer titels aangeboden dan ooit. In het onderwijs blijven tekstboeken bijvoorbeeld volgens veel docenten onmisbaar. En er zijn boeken die vanwege hun inhoud wel altijd op

papier zullen blijven verschijnen, zoals fotoboeken. Dan zijn er natuurlijk de fysieke boeken die we om hun zeldzaamheidswaarde of hun cultuurhistorische betekenis moeten blijven koesteren. Zo bezit de UB een *De Bello Gallico* van Caesar uit de negende eeuw, dat de tekst heeft geleverd voor het boek waar vele generaties scholieren Latijn uit hebben geleerd. Op zulke boeken moet je natuurlijk zuinig zijn. Daar hebben we het prachtige gebouw Bijzondere Collecties aan de Oude Turfmarkt voor. Maar het overgrote deel van de UB-collectie dateert uit de 20e eeuw en heel veel boeken zijn helemaal niet zo zeldzaam, en met zulke boeken moet je niet al te preuts omgaan.

Boeken worden misschien wel weer meer een persoonlijk product. Zoals in de middeleeuwen een rijk iemand een (handgeschreven) boek bestelde en liet vervaardigen naar zijn persoonlijke wensen, en zoals in de achttiende eeuw iemand bij de uitgever een ‘kaal’ boek kocht om het vervolgens van een band naar eigen smaak te laten voorzien, zo wordt het mogelijk om een boek dat een uitgever digitaal in voorraad heeft, volgens eigen specificaties te laten uitgeven (lettertype en –grootte, illustraties en dergelijke). Aan het slot van zijn betoog ging Verhagen nog in op ontwikkelingen in de

wetenschappelijke informatievoorziening en Open Access. Open Access verlegt de financiële last van de lezer (abonnee) naar de schrijver. Het is zijns inziens van belang dat bij die transitie de kwaliteit van de wetenschappelijke informatievoorziening, die ten grondslag ligt aan het ongehoorde succes van de moderne wetenschap, door alle betrokken partijen hoog in het vaandel wordt gehouden.

Na dit boeiende verhaal volgt er nog een levendige discussie waarin het vooral gaat over de bibliotheek als studiecentrum. Is het echt zo erg? wil een dame op de eerste rij weten. Ze wil er niet aan dat de tempel van Minerva is verworpen tot een ontmoetingsplek waar zelfs in sommige zalen gepraat mag worden! En inderdaad, ik liep laatst langs de UB en op de trappen en het trottoir voor het gebouw zag het zwart van de studenten met een bekertje koffie in de hand, als op een warme zomeravond voor een populair café. Alleen hebben de bezoekers daar een biertje in de hand. Maar, denk ik dan, schijn bedriegt, want met de verhoogde rendementseisen hebben de studenten tegenwoordig echt niet veel tijd om te lummelen. Misschien werd er ‘in mijn tijd’ wel meer gelummeld. ■

◆ Frans Willemsen

SENIOREN OP EXCURSIE

Het Amsterdam University College

Sinds 2009 heeft Amsterdam een University College (AUC), in navolging van Utrecht dat als eerste zo’n college startte. Het is een van de geslaagde samenwerkingsprojecten van de Vrije en onze universiteit, met de gemeente Amsterdam als Drie in de Bunde. Andere goede feeën die aan de wieg hebben gestaan waren Robbert Dijkgraaf, naar wie een zaal in het gebouw is genoemd, en Job Cohen.

Op 14 mei verzamelen zich zo’n veertig Kringleden op de bovenverdieping van het AUC. Daar staat koffie klaar en daar worden we even later toegesproken door de dean, professor Marijk van der Wende, die ons daarna meevoert op een rondgang door het gebouw. Ze is daar duidelijk trots op, en terecht! Wat een licht, wat een ruimte, wat een transparantie, om dat modewoord maar eens te gebruiken. Je kunt alle ruimtes overzien en middenin, als een spin in het web, is de werkkamer van Marijk die van daaruit als een verkeersleider alle vliegbewegingen in de gaten kan houden. Wat erg big-brotheriaans klinkt, maar daarmee zou ik een totaal verkeerde indruk wekken. De sfeer in het gebouw is er

niet een van controle en beheersing, maar van openheid en stimulant. De studenten worden uitgedaagd om het beste uit zichzelf te halen. Marijk: “Uitblinken mag, nee, moet”.

Na de rondleiding gaan we naar de Robbert Dijkgraafzaal waar Marijk ons meer vertelt over het college. De studenten *mogen* hier studeren na een zware toelatingsprocedure waar wordt gekeken naar de examencijfers en naar de motivatie. En ongeacht wat ze gaan studeren, ook al is dat een typisch alfavak, is wiskunde en belangrijk toelatingscriterium. En natuurlijk moet hun Engels perfect zijn want dat is de voertaal. Er zijn nu zo’n 750 studenten, het college kan er

uiteindelijk 900 hebben. Ze wonen allemaal op de campus, “om de hoek” en het collegegeld is pittig. Studenten van buiten de EU betalen ongeveer het dubbele. Waar nog een bedrag bijkomt voor wonen, verzekering, boeken enzovoorts.

Het AUC, dat als motto heeft: “Excellence and diversity in a global city”, leidt op tot het bachelorexamen dat vrijwel steeds in drie jaar wordt gehaald (het landelijk gemiddelde is vier jaar). Daarna zwermen ze uit, velen naar gerenommeerde universiteiten in het buitenland. Marijk geeft het voorbeeld van een professioneel balletdanser die op het college zijn BA heeft gehaald en daarna doorstroomt naar Oxford. Het zijn echt niet allemaal *nerds* hier. Integendeel, de nadruk ligt op een brede ontplooiing, ook sociaal en cultureel.

Er worden hoge eisen gesteld aan de studenten, lummelen is er niet bij. Als het college is begonnen, gaat de deur van het lokaal dicht en kunnen laatkomers er in principe niet meer in. Niks geen ‘academisch kwartiertje’ of zo: “A school is a school”, aldus Marijk. Het onderwijs is intensief. Er zijn twee lokalen met vijftig zitplaatsen, waaronder de zaal waar we in zitten, de andere lokalen hebben maximaal vijftientwintig plaatsen. Elke student heeft een tutor, een veel zwaardere functie dan een mentor of studiebegeleider. De allerbeste docenten worden aangetrokken, onder wie emeriti (o.a. Bram de Swaan) en een andere zwaargewicht als Jan Pronk, maar ook jonge docenten, al of niet in dienst van de VU of de UvA. En er is veel zelfwerkzaamheid. Zo is er het project “Who’s in town?” waarin studenten belangrijke mensen die Amsterdam aandoen uitnodigen voor een lezing, onlangs nog de voorzitter van de Amerikaanse Kamer van Koophandel. Ze komen bijna allemaal.

De selectie is streng, het collegegeld pittig. Is het dus een school voor welgestelde bollebozen en dus een elitair instituut? “De hoogte van het collegegeld mag geen belemmering zijn”, zegt Marijk, en ze vertelt over een Marokkaanse studente uit de Bijlmer die van haar vader geen toestemming kreeg want een lening mocht niet van zijn geloof, en dan, het huis uit en op een campus wonen? Marijk: “Dus heb ik hem maar eens op de thee gevraagd”. De studente kreeg een scholarship, dus een gift en geen

lening, en Marijk heeft de vader duidelijk gemaakt dat er op de campus aparte gangen voor vrouwelijke studenten zijn. De vader liet zich overtuigen. Het meisje is inmiddels afgestudeerd en *diversity ambassador* voor AUC. Ook heeft het college een partnerschap met het Reigersbos, een ‘zwarte’ school in de Bijlmer. En de studenten doen allerlei activiteiten buiten het college, zoals koken voor de buurt met etenswaren die anders zouden worden weggegooid.

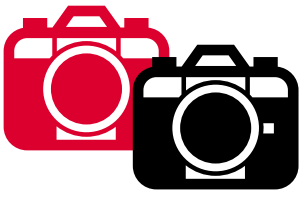
Nog even over het gebouw, waarvoor de eerste paal in 2010 werd geslagen en dat in 2012 werd geopend (het college was eerst op een andere locatie gevestigd). Zoals het er nu staat heeft het sterke gelijk met een schets die Robert Dijkgraaf maakte op een servetje voordat hij ook maar iets van het ontwerp had gezien. Het gebouw is volledig energieneutraal dankzij koude- en warmteopslag, waarbij de warmte onder andere afkomstig is van het nabijgelegen rekencentrum SARA. En het ontwerp heeft de Amsterdamse architectuurprijs gewonnen, en dat met als naaste concurrenten het Stedelijk en Eye!

Twee saillante details: Marijk heeft geen secretaresse en er zijn op het college geen beleidsmedewerkers. Jullie hadden haar gezicht moeten zien toen ze dat vertelde. Dat drukte trots uit en misschien ook iets van: het AUC zal niet gauw negatief in het nieuws komen zoals sommige Hogescholen met hun loodzware overhead. *Mean and lean* wordt een organisatie als het AUC ook wel genoemd.

Marijk vertelt ook nog dat het AUC Scholarship Fund (ASF) dat is ondergebracht in een aparte stichting, stevig leunt op sponsoring, door bedrijven, maar ook door particulieren. Misschien dat de senioren...? Onze voorzitter zegt in zijn dankwoordje, waarin hij ook mededeelt dat de Kring inmiddels 300 leden heeft, toe er in de Kring aandacht aan te zullen schenken. En dat ik doe hierbij alvast een beetje. Want Marijk heeft me ronduit enthousiast gemaakt. En ook een beetje jaloers. Zulk onderwijs, in zo’n omgeving, dat had ik ook wel willen hebben. ■

◆ Frans Willemsen

Workshop Fotografie bij CREA op 16 april 2014

Op woensdagmiddag 16 april jl., maakte ik mijn opwachting bij de workshop fotografie die gegeven werd door een enthousiaste Hugo Rompa, een voormalig musicus die zijn stiel uiteindelijk toch in de fotografie heeft gevonden. Opvallend; er hadden zich alleen vrouwen aangemeld. Houden mannen niet van fotograferen of vinden ze een dergelijke workshop meer iets voor 'crea-bea's'? Ik weet het niet, maar het valt me op dat veel - zo niet de meeste- cursussen en workshops voor (oudere) volwassenen overwegend bevolkt worden door vrouwen.

Enfin, die middag kwamen de dames, gewapend met fototoestel en twee foto's (een van zichzelf en een van een andere fotograaf), verwachtingsvol binnen bij het nieuwe onderkomen van Crea op het Roeterseiland. Onze ervaring varieerde van vakantiekiekjes schieten tot min of meer professioneel journalistieke foto's maken. Gelukkig waren we maar met z'n zessen, zodat we allemaal veel aandacht kregen en er

gemakkelijk ervaringen uitgewisseld konden worden. Eerst nam Hugo onze meegebrachte foto's onder de loep; waren ze goed of juist niet en waarom dan? Waarom hadden we ze gemaakt? En welke onderwerpen fotograferden wij graag? Dat laatste varieerde nogal; twee deelnemers schoten alleen vakantiekiekjes, een ander zette vooral gebouwen over de hele wereld op de gevoelige plaat, een derde hield het op landschappen, nummer vijf maakt haar foto's al min of meer professioneel (zij maakt bijvoorbeeld veel foto's voor de Uitdienstbode) en ik fotografeer graag mensen, solo of in groepen, en dan het liefst in het buitenland.

Daarna een korte inleiding op fotografie als zodanig. Hugo leerde ons naast veel andere dingen, over liggend of staand beeld, diafragma en belichtingstijd, de regel van drie, groothoekstand, in- en uitzoomen en witbalans. Overall had Hugo een voorbeeld bij van hoe het wel en hoe het beter niet moest. Vervolgens werden we erop uit gestuurd om elkaar te

portretteren. Formaatvullende portretfoto's moesten we maken. Een van dichtbij en dezelfde foto ook nog eens van veraf ingezoomd. Het perspectief is van dichtbij anders dan dat van veraf en dat verschil in afstand leverde tot onze verrassing totaal verschillende portretten op van dezelfde mensen.

Hugo liet aan het eind van de middag nog wat werk zien van Henri Cartier-Bresson, een Franse (straat)fotograaf, die in 1947 een van de oprichters was van Magnum, de eerste fotografencoöperatie. Tot slot kregen we nog een proefje van zijn eigen foto's. Anders dan Bresson, die 'het volle leven' wilde vangen en zijn foto's niet bewerkte, encenseert Hugo zijn foto's, waardoor soms een bijzonder of vervreemdend effect ontstaat.

Kijk voor de verschillen op <http://www.henricartierbresson.org> en <http://www.hugorompa.nl> ■

◆ Joke Pallada

Het Getal

Nederland vergrijsd en dat schijnt heel erg te zijn. Wij senioren doen een onevenredig groot beroep op de zorg en zitten allemaal op een hele grote zak geld die we in de vette jaren hebben opgepot en straks is er niks meer over voor de generaties na ons. En dat getreuzel in de rij voor de kassa voor je of bij de pinautomaat... En het probleem wordt almaar groter want we worden allemaal steeds ouder. Help!, het land wordt overspoeld door een tsunami van ouderen. Kijk maar eens om je heen in het Concertgebouw: allemaal grijze koppen.

Vergrijsd de UvA ook? Hoe is de leeftijdsopbouw van de UvA-medewerkers vergeleken met de leeftijdsopbouw van de Nederlandse bevolking? Ik raadpleeg de website van het CBS. In 2013 bedroeg de totale Nederlandse bevolking, afgerond, 16.800.000. Ga ik naar de bevolkingspiramide en tel ik op hoeveel mensen er in 2013 tussen de zestig en de vijftig waren dan kom ik op 1.275.000, afgerond 13% van de bevolking. De UvA heeft op het moment dat ik dit schrijf 8319 medewerkers (4403 mannen, 3916 vrouwen). 572 van hen zijn ouder dan zestig jaar. Met vijftig gaan deze medewerkers (nog) met pensioen, dus ook hier heb ik

een groep van zestig- tot vijftigjarigen. 572 van de 8319, dat is (ruim) 14%, iets meer dan het aandeel van deze groep in de totale bevolking in 2013. Je kunt ook zeggen: het is een vrijwel gelijk percentage.

Veertien procent zestigplussers, is dat veel? Het percentage wijkt in ieder geval niet af van het aandeel van deze groep in de hele samenleving. Maar daar is dat toch een probleem, de vergrijzing? Maar zou een universiteit, ja, zou niet elke organisatie juist baat hebben bij een flink percentage oudere, meer ervaren en mogelijk wijzere medewerkers? Dacht het wel, mits die ouderen de kans krijgen om hun ervaring en wijsheid in te zetten in een rol als coach, mentor, begeleider. En dat betekent dat een seniorenbeleid nodig is dat niet alleen uitgaat van beperkingen van de ouderen, daar zijn de bestaande seniorenregelingen al op gericht, maar vooral ook van hun mogelijkheden, hun meerwaarde.

Het gaat per slot van rekening om éénzevende van het totale personeelsbestand!

◆ Frans Willemsen

EEN PRACHTIG CONCERT EN EEN HEERLIJKE MIDDAG

Ik had mij voorbereid op een leuk concert, die zondagmiddag 16 maart. De Kring had het georganiseerd en een Kringlid, Maarten Boasson, zou spelen (cello) met zijn partner Peter Cramer (piano). En er stonden mooie stukken op het programma. Ik ben geen groot kenner maar wel een groot muzikliefhebber, en

ik verheugde me er erg op. Het concert werd gegeven in de muziekzaal van het Crea-gebouw, en voor en na het concert was er voor wie dat wilde een drankje in het Crea-café. Er waren zo'n kleine zeventig aanwezigen, een aantal kringleden waren vergezeld van hun partner.

Maarten Boasson was deeltijd hoogleraar informatica, en onze voorzitter zegt in zijn inleiding dat hij *daarnaast* musiceerde, waarop ik Maarten zachtjes, maar luid genoeg, hoor zeggen: "Nou, dat was andersom hoor, dat hoogleraarschap deed ik erbij". En ik geloof hem op zijn woord, hier traden duidelijk twee doorgewinterde musici op die door en door op elkaar waren ingespeeld. Niet verwonderlijk, want Maarten en Peter vormen al twintig jaar een duo.

Volgens het programma is Beethoven 157 jaar oud geworden (1770 – 1927 staat er) en Prokofieff maar dertig (1891 – 1921). Moet natuurlijk zijn 1770 – 1827 en 1891 – 1953. Beethoven is dus op z'n zevenenvijftigste gestorven en niet op z'n honderdzevenenvijftigste. Niks hoor, zegt Maarten, die Beethoven is nog springlevend en dat kunnen we alleen maar beamen als we de sonate voor piano en cello horen die op het programma staat. De sonate, zo vertelt Maarten in zijn toelichting, was geschreven voor koning Friedrich Wilhelm II, maar het stuk was een tikkeltje te moeilijk voor zijne majesteit. Over de sonate van Prokofieff die daarna op het programma staat vertelt Maarten dat nogal wat critici het maar een hoop gedoe om niks vonden, maar hij vindt dat flauwekul: het is een prachtig stuk.

Na de pauze weer een sonate, nu van Johannes Brahms. Brahms, zo vertelt Maarten, heeft erg onder Beethoven geleden tegen wie hij zo opkeek dat hij zijn eigen werk soms maar niks vond. Maar Brahms was natuurlijk zelf ook een muzikale reus. Het publiek reageert ook op dit stuk enthousiast en het duo besluit een toegift te spelen. Het wordt

een deel van een sonate van Saint-Saëns, volgens Maarten een onderschat componist. Hij vertelt dat de elfjarige (!) Saint-Saëns na een recital ook een toegift wilde geven en aan het publiek vroeg welke van de 32 Beethoven-sonates hij voor hen zou spelen...

Het was een heerlijk concert en als Ruud Bleijerveld in zijn dankwoord zegt dat dit voor hem zeker voor herhaling vatbaar is, klapt het publiek enthousiast. Na afloop biedt het bestuur ons nog een drankje aan in het Crea-café. Alles bij elkaar hadden we een heerlijke zondagmiddag; hopelijk is er een traditie geboren. ■

◆ Frans Willemsen

RECENSIE

GESLAAGD CONCERT DOOR CELLO-PIANODUO VAN KRINGLID

Op zondag 16 maart vond een bijzondere gebeurtenis plaats. Op het tijdstip dat sommige Kringleden zich doorgaans in de Kleine Zaal van het Concertgebouw bevinden luisterden wij nu naar een optreden in de Muziekzaal van CREA aan de Amsterdamse Nieuwe Achtergracht. Maarten Boasson -lid van de Kring UvA-senioren- en zijn vaste begeleider Peter Cramer ontptopten zich als een boeiend cello-pianoduo.

Op het programma stonden werken van Ludwig van Beethoven, Sergei Prokofieff en -na de pauze- van Johannes Brahms. Door Boasson werden de verschillende stukken op smakelijke en informatieve wijze toegelicht. Toch mooi dat een emeritus hoogleraar informatica zo'n talent voor de muziek blijkt te hebben: sinds 1994 vormen hij en Cramer een vast duo waarin zowel de bekende klassieke als minder bekende sonates voorkomen. Beide musici volgden na hun conservatoriumopleiding nog vervolgoopleidingen op het hoogste niveau. Ze treden op in binnen- en buitenland. Dat zij goed op elkaar zijn ingespeeld werd meteen in de sonate opus 102, nummer 1, van Van Beethoven al duidelijk. Zij speelden met de scherpe contrasten in dit fantasierijke stuk, waarbij het ene moment de cello, dan weer de piano voor een vloeiende melodische lijn zorgde.

De sonate opus 119 van Prokofieff werd met een muzikale kracht en bravoure gebracht die duidelijk maakt dat dit duo vingersnelheid weet om te zetten in de taal van de componist. Na de pauze volgde de indrukwekkende sonate opus 38 van Brahms. In dit stuk excelleerde het duo in subtiliteit en dramatische zeggingskracht. De 85 aanwezige Kring-leden beloonden de musici met een daverend applaus waarna een toegift volgde in de vorm van het langzame deel van de cello sonate van Saint Saëns. Voor velen was dit het hoogtepunt van de middag, zo bleek mij uit de commentaren na afloop tijdens de geanimeerde nazit in het Crea-café.

Tijdens het dankwoord van de Kringvoorzitter werd tot genoeg van de aanwezigen duidelijk dat dit optreden niet eenmalig was.

KSR

VAN DE REDACTIE - De redactie wil in deze rubriek aandacht besteden aan wat leden van de Kring UvA-Senioren zoal doen na hun pensionering. Dat kunnen reguliere (vrijwilligers)werkzaamheden zijn, of een bijzondere hobby, of een of andere passie die flink wat tijd opslokt, of...

Aan het woord ...

Joop de Winter, bestuurslid Kring UvA-senioren

Het is lastig om Joop te duiden. Dat besef ik wanneer ik bij hem op de bank zit in Purmerend. Voor alles is Joop, denk ik, voorzitter. Hij was het van vele commissies, clubs en verenigingen. Maar vakbondsman mag ook. Vanaf 1971 werd hij in betrekkelijk korte tijd voorzitter van de ABVA bij de UvA en toen hij in 1999 met FPU ging, was hij nog altijd vakbondsconsulent voor de ABVAKABO in een mede door hem zelf gecreëerde functie. Zelf ziet Joop het onderscheid anders. "Ik heb mijn hele werkzame leven bij de UvA altijd te maken gehad met drie partijen: mijn gezin, het normale werk en het vakbondswerk, waarbij de twee laatste vaak hand in hand gingen. Zijn vrouw Nel, die naast me op de bank zit (ze waren onlangs vijfenvijftig jaar getrouwd) knikt: "Die twee laatste banen waren goed voor tachtig uur per week."

Voor de UvA

Ze hebben elkaar leren kennen op de handbalvereniging. Geblesseerde Joop verving de coach van het damesteam waar Nel in speelde. Toen ze daarna een milkshake gingen drinken in de Ferdinand Bolstraat was het pleit beslecht. Vijf jaar verkering, getrouwd in 1959 en vervolgens een gezin met drie kinderen. Joop, geboren in de Pijp, werkte tot 1969 in de zaak van zijn vader en was voorbestemd om die over te nemen. Maar het liep anders. Verschil van inzicht over de toekomst van de oliehandel deed Joop uitzien naar andere arbeidsperspectieven. En in 1969 was de Volkskrant van maandag goed voor vijf advertenties waar Joop alle vijf voor aangenomen kon worden. Het werd de UvA hoewel de universiteit toen maar lauw reageerde op zijn sollicitatiebrief. "Het heeft een haartje gescheeld of ik had bij Centraal Beheer in Apeldoorn gezeten".

Studentenhuisvesting en vakbond
Joop begon bij de Dienst Studenten-

"Het heeft een haartje gescheeld of ik had bij Centraal Beheer in Apeldoorn gezeten"

huisvesting op de Oude Turfmarkt. Het aantrekkelijke van die baan was voor hem dat er wat te organiseren viel. Geen gespreid bedje. Aan de andere kant van de tafel zat namens het College Ruud Bleijerveld, toen nog van de ASVA. Zo lang kennen die twee elkaar. Er moest gereorganiseerd worden: had Studentenhuisvesting nu wel of niet een ambtenarenstatus? Joop bemoeide zich ermee, de vakbond bemoeide zich ermee en uiteindelijk omarmde Joop het standpunt van de vakbond en omarmde de vakbond hem. Een liefde voor het leven. "Mijn vader vond het maar niks dat ik lid van een vakbond werd, die club vertraagt de vooruitgang. Voor ondernemers is de vakbond nooit een medestander."

Het Kunsthistorisch Instituut

Negen jaar werkte Joop bij de Dienst Studentenhuisvesting. Het Kunsthistorisch Instituut dat in de Johannes Vermeerstraat gehuisvest was, vroeg een vakgroepssecretaris. Dat hij daar

aangenomen werd komt volgens Joop omdat hij de vraag 'Van welke partij ga je in je nieuwe baan deel uitmaken' goed beantwoordde. 'Van geen enkele partij natuurlijk, de secretaris heeft geen partij-status'. In 1990 ging het Kunsthistorisch Instituut naar de Herengracht, in 1992 verhuisde Joop naar een nieuwe baan in het Maagdenhuis: vakbondsconsulent.

Met pensioen

Op 3 januari 2000 ging Joop met pensioen. Maar het laatste jaar zat hij op papier al in een FPU-regeling, in de praktijk werkte hij gewoon. Nu kon hij meer tijd investeren in al die onbetaalde bijbaantjes. Voorzitter van het koor, lid en ook weer voorzitter van de wijkkerngroep Purmerend, en later ook van de stedelijke wijkkerngroep. Voorzitter van de Oudervereniging en het schoolbestuur en vele jaren Sinterklaas in Purmerend. Drie zaken hebben op zijn pensionering grote invloed gehad. Hij overwon zijn vlieg angst in een speciale training bij de stichting VALK (VliegAngst Leidse universiteit. en KLM). En vanaf die tijd vliegen Joop en Nel drie keer per jaar naar bestemmingen waar ze vroeger met de bus nooit konden komen. Het zien neerstorten van een gevechtsvliegtuig in de oorlog had die vlieg angst veroorzaakt. Ook de kleinkinderen geven veel kleur aan zijn pensionering. Iedere woensdag wordt in huize De Winter opvang geboden aan welke dan ook van de zeven kleinkinderen. En zijn grote hobby toneelspelen heeft Joop ook heel wat vreugde gebracht. En brengt dat trouwens nog.

Acteur

Op zijn derde zat Joop al in de coulissen van het toneel van St. Franciscus op de Bloemgracht in Amsterdam. Vijftientwintig jaar was hij lid van de amateurtoneelvereniging Arte et Amicitia. Mooie rollen gespeeld, ▶

bijvoorbeeld die gebochelde Mister Joe in “Als de klok waarschuwt”. Na zijn pensionering wilde hij weer naar een toneelvereniging maar het werd een castingbureau. Zijn zoon stond er ingeschreven. En van figurant werd Joop edel-figurant en vervolgens acteur. Al jaren heeft hij tekst. Hij speelde vele rollen in reclames (bijvoorbeeld van McDonalds), maar ook in afleveringen van ‘Achter gesloten deuren’ als euthanasie plegende vader, Benidorm Bastards en videoclips. Het castingbureau is naast zijn vrouw en kinderen de enige, die zijn 06-nummer heeft. En maandelijks komen er verzoeken. Soms voor maanden van tevoren maar het kan best ook voor diezelfde middag zijn. Vorige week stond Joop bijvoorbeeld nog met blote voeten in de zee bij Zandvoort. Martin Bril, de overleden columnist van de Volkskrant wijdde een stukje aan Joop’s rol (zie kader). ■

◆ Ton Dujardin

NOG AANGESTIPT:

- Een PIZ-cursus, (is cursus Pensioen In Zicht) heeft Joop nooit gevolgd. Nel zag hem heel graag thuis komen.
- “Ik kan hetzelfde als vroeger maar minder uren per dag”
- In mijn werkzame leven bij de UvA heeft zich één grote verandering voltrokken. We zijn van “U” naar “Je” zeggen gegaan.
- “Gokken is het enige dat ik zeker nooit zal doen”
- “Als voorzitter van het koorbestuur zing ik graag mee maar ik kan geen noten lezen”
- Slogan oliehandel van mijn vader: “De Winter helpt u de winter door”
- Bij de uitreiking van een koninklijke onderscheiding in 1993 door Jankarel Gevers: “Op het moment zelf weet ik niet zo goed hoe ik daar mee om moet gaan. Dan ben ik blij dat mijn kleindochtertje als afleiding op mijn schoot zit”
- Joop is vijf dagen ouder dan Elvis!

Co-assistent

De bedoeling is dat ik hink. Dat is niet moeilijk. Iedereen kan hinken. Dus ik hink. Ik hink zo overtuigend dat het pijn begint te doen. Een heel been trek ik achter me aan.

Twee jonge meiden ondersteunen mij. De ene is blond, met dikke lippen die glimmen, en de ander heeft lang, rood haar en sproeten op de armen. Ze zijn halverwege de twintig.

De blonde werkt als doktersassistente in Slotervaart. Daar fietst ze op een vouwfiets met een tas vol antigrieprikken rond om bejaarden te helpen. De roodharige is in between jobs, zoals dat altijd zo dynamisch heet. Zij komt uit het verre Hulst in Zeeuws-Vlaanderen en heeft een tongpiercing waar ze leuk over kan vertellen.

Ze ondersteunen mij omdat we vandaag optreden in de ziekenhuis-serie De co-assistent. Dat wil zeggen: de dames figureren, en ik speel mezelf. Dat is nog helemaal niet zo makkelijk, ondanks dat hinken en trekkepoten. Ik mag niet te veel zeggen, bijvoorbeeld – vooral geen ‘schat’ tegen de dames. Een beetje chagrijnig moet ik zijn. Of, beter nog: mysterieus.

Inderdaad, het moet niet gekker worden.

Het ziekenhuis van de serie bevindt zich in een oud kantoorgebouw aan de rand van Haarlem. Vroeger zat de Belastingdienst hier; die zit nu honderd meter verderop. Aan de andere kant ligt de dienstingang van het echte ziekenhuis, Kennemerland. Daar arriveren met loeiende sirenes de ambulances, en vertrekken stilletjes de doden. Aan het grote parkeerterrein tegenover het oude kantoor liggen een Kwikfit en een garage.

De meisjes, die dus zusters spelen, inclusief witte pakjes en witte Zweedse klompen, moeten mij na vier dagen in het ziekenhuis uitgeleide doen naar een taxi. Dokter Thom Hoffman en de co-assistenten Hanna Verboom, Sytske van der Ster, Kasper van Kooten en Michiel Huisman staan mij vanaf het bordes uit te zwaaien. Na twaalf keer repeteren en negen keer draaien ben ik eindelijk vertrokken.

Even later het begin.

Nu lig ik een ziekenhuiszaal die verdomd veel op een echte ziekenhuiszaal lijkt. De bedden en zelfs de lichtgele spreitjes herken ik van mijn eigen tijd in het hospitaal. Mijn bed wordt geflankeerd door dat van ene Joop en een nieuwsgierige, stokoude dame in een versleten lichtgroen nachthemd met bloemen. Joop draagt een donkerrode, badstoffen pyjama van de Hema.

Hij is de ideale figurant, of hij is echt ziek – dat is ook mogelijk. Rochelen, hoesten, neus snuiten, gorgelen, winden laten: Joop kan het allemaal op commando, en op eigen initiatief. De bejaarde dame worstelt intussen met haar bed. Het komt langzaam omhoog, en het hoofdeinde naar voren. Als het zo doorgaat, wordt mevrouw opgevouwen.

Dan stormt dokter Hoffman binnen, met al zijn co-assistenten in het kielzog. Hij gaat mij genezen van de ontstoken teen die ik volgens het scenario heb. Hij kijkt onder de deken waar mijn voet in een constructie van kippengaas hangt. Ja, het ziet er lekker rood en ziek uit. De co-assistenten kijken ook allemaal, met vieze gezichten, en de oude dame in haar versleten nachtjapon probeert ook een graantje mee te pikken. Joop rochelt en pruttelt; zijn hoofd is zo rood als zijn pyjama. Het is moeilijk om niet in lachen uit te barsten.

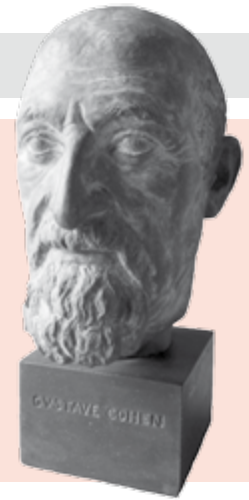
‘En stop!’, roept regisseur Pollo de Pimentel, ‘mooi!’

Dat is nog maar de vraag. En daarbij: wat is mooi? Je weet nooit hoe het afloopt, zo’n rol in een tv-serie. Voor hetzelfde geld lijkt ik straks sprekend op Joop die naast mij ligt. Overigens een aardige man, geen kwaad woord over Joop, een perfecte figurant.

25 jaar in 1914

Op 9 augustus 1914 bestond de Amsterdamse Universiteits-Vereniging (AUV) vijftwintig jaar. Prof. dr. J.C. Matthes (1836-1917), al die jaren voorzitter van de AUV, stond al in zijn rede bij de opening van de Algemene Vergadering op 14 maart 1914 uitvoerig stil bij dit heuglijke feit, naar hij zei, omdat de officiële dies natalis 'midden in den zomer valt, op een tijd, dat de meeste leden uit de stad zijn'. Hij kon toen nog niet vermoeden dat de wereld er in augustus 1914 heel anders uit zou zien.

Aan het eind van zijn toespraak in maart 1914 stond voorzitter Matthes uitvoerig stil bij de bijdragen die de AUV ook in het voorbije jaar aan de wetenschap had verleend. Hij memoreerde in het bijzonder het verzoek gedaan door prof. Gustave Cohen (1879-1958), de eerste hoogleraar in de Franse taal- en letterkunde aan de UvA, om hem een subsidie te verlenen van f.250 voor de aankoop van 'een grammaphoon, volgens het systeem van Prof. Brunot, met behulp van de firma Pathé ontworpen.' Een dergelijke grammofoon zou buitengewoon geschikt zijn, meende hij, als hulpmiddel om de juiste uitspraak van de Franse taal te leren. Prof. Cohen, zo vertelde Matthes nog, 'wenschte het apparaat in zijne collegekamer, om het altijd bij de hand te hebben.' Aan het eind van het verslagjaar was door de AUV nog altijd niet over dit verzoek beslist, maar Matthes kon zijn toehoorders nu wel 'toefluisteren' dat het op 6 januari 1914 alsnog was toegestaan.

Ook al had prof. Cohen het nuttige apparaat voortaan altijd bij de hand, veel gebruik zal hij er niet van hebben gemaakt. Enkele maanden later, bij het uitbreken van de oorlog, haastte Cohen, die van Belgische komaf was, zich 'vol geestdrift' naar Frankrijk, 'om zijne militaire plichten jegens zijn vaderland te vervullen', zo meldde rector-magnificus prof.dr. A. Bruining in zijn rede bij de overdracht van het rectoraat op 20 september 1915. De gevoelige woorden die Bruining bij die gelegenheid aan collega Cohen wijdde, laten wij hier volgen:

'De bezorgdheid, waarmede zijne vrienden hem zagen vertrekken, is,

helaas, niet ijdel gebleken. Reeds spoedig na afgelegd examen tot officiersrang bevorderd, werd hij aanvankelijk belast met opleiding van recruten. Maar 28 Maart werd hier door een zijner vrienden een schrijven van zijne echtgenoot ontvangen, meldend dat hij voor eenige dagen naar het front, in Argonne, vertrokken was. 5 Mei volgde bericht van decoratie met eervolle vermelding voor het front van het regiment. Maar daarop 27 Mei bericht van ernstige verwonding. De actie, waarbij deze hem trof, verwierf hem eene nieuwe decoratie: het croix de guerre à étoile d'argent, met eervolle vermelding voor het front der divisie. De sedert ontvangen berichten zijn niet onbevredigend. Al zijn de ingedrongen granaatscherven nog steeds niet uit het getroffen bovenbeen kunnen verwijderd worden, toch is amputatie tot dusverre kunnen worden vermeden. Volgens de laatste berichten – een brief van hem zelf weer, gedateerd van den 8sten dezer – bevindt hij zich thans tot herstel in de bergen in Puy de Dôme, en is hij weer bij machte, kleine wandelingen in den tuin van zijn hotel te doen, ofschoon nog slechts met behulp van twee stokken.'

Gustave Cohen overleefde de oorlog gelukkig, maar hij keerde niet terug naar Amsterdam. In 1919 werd hij benoemd aan de Universiteit van Straatsburg (toen net weer Frans), later ging hij naar de Sorbonne in Parijs. Amsterdam was hij echter niet vergeten. In het Maison Descartes/ Institut Français in Amsterdam (1933), waarvan hij de initiatiefnemer was, staat nog steeds een klein borstbeeld van hem (zie foto). Tijdens de Tweede Wereldoorlog vluchtte Cohen naar New York.

Hij werd er medeoprichter van de Ecole Libre des Hautes Etudes, een vrije Franse universiteit, gelieerd aan de New School for Social Research. Gustave Cohen was een groot kenner van de middeleeuwse letterkunde en van het toneel uit die eeuwen. De ironie van het lot wil dat hij in bredere kring vooral bekend is door een merkwaardig incident. Het deed zich voor toen Cohen tijdens een college aan de Sorbonne een van Paul Valéry's gedichten (Le cimetière marin) analyseerde. Hij deed dat blijkbaar niet naar de zin van de daar aanwezige dichter zelf, waarop Valéry boos de collegezaal verliet. Uiteindelijk kwam het tussen de taalgeleerde en de dichter toch weer goed. Toen Cohens tekstanalyse van het gedicht in druk verscheen, schreef Paul Valéry er een voorwoord bij. Gustave Cohen overleed in 1958 in Parijs. ■

↔ Jan Wieten

Bronnen:

- 'Rede bij de opening van de Algemeene Vergadering der Amsterdamsche Universiteits-Vereeniging den 14den Maart 1914 gehouden door haren voorzitter Prof. Dr. J.C. Matthes'. In: Jaarboek der Universiteit van Amsterdam 1910-1915 (UB Bijzondere collecties).
- 'Verslag van de lotgevallen der Universiteit van Amsterdam in den cursus 1914-1915. Rede bij de overdracht van het rectoraat op den 20sten September 1915 uitgesproken door Prof. Dr. A. Bruining in de aula der Universiteit.' In: Jaarboek der Universiteit van Amsterdam 1910-1915 (UB Bijzondere collecties).
- Gustave Cohen, 'Essai d'explication du Cimetière Marin suivi d'une glose analogue sur La Jeune Parque précédée d'un avant-propos de Paul Valéry au sujet de Cimetière Marin', Gallimard 1958.

Studentenmedezeggenschap

Van 12 tot en met 16 mei werden de studentenraadverkiezingen bij de Universiteit van Amsterdam gehouden. Dat gebeurt ieder jaar in mei. De gekozen studenten zullen in de zeven facultaire raden en in de centrale studentenraad de studentenmedezeggenschap inhoud geven. Bij de UvA staan in het studiejaar 2013-2014 bijna 32000 studenten ingeschreven. En van dat aantal heeft 21 procent een stem uitgebracht. Ik geef u de opkomst beknopt, zoals die door het Centraal Stembureau na de verkiezingen is vastgesteld en door rector magnificus Dymph van den Boom op woensdag 22 mei in de hal van het Maagdenhuis bekend werd gemaakt.

RAAD	TOTAAL	GESTEMD	OPKOMST
Centrale Studentenraad	30975	5616	18,1%
Economie en Bedrijfskunde	4500	856	19,0%
Geesteswetenschappen	6831	1265	18,5%
Maatschappij- en Gedragwetenschappen	8521	1232	14,5%
Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica	4778	1458	30,5%
Rechtsgeleerdheid	3435	643	18,7%
Tandheelkunde	860	321	37,3%
Geneeskunde	1547	785	50,7%
Geneeskunde co-assistenten	858	235	27,4%

	AANTAL	PERCENTAGE
Personen, die op 1 of meerdere raden hebben gestemd	6835	20,93%
Personen, die niet hebben gestemd	25826	79,07%
Totaal	32661	100,00%

Het overzicht is interessant omdat het de grootte van het aantal studenten per faculteit laat zien. En u krijgt een indruk van de betrokkenheid bij studentenmedezeggenschap. Die valt niet mee. Al vele jaren hangt het opkomstpercentage tussen de 20 en 25 procent. Dit jaar dus meer naar de 20 omdat de opkomst bij de faculteit Maatschappij- en Gedragwetenschappen laag was. De oorzaak: hun thuisbasis, het Roeterseilandcomplex, heeft door verbouwingen tijdelijk geen centrale hal meer en het was daarom moeilijk om deze kiezersgroep persoonlijk te benaderen.

De studentenraadverkiezingen worden door het College van Bestuur uitgeschreven, het Centraal Stembureau verzorgt de uitvoering aan de hand van het Verkiezingenreglement en de

studenten zelf organiseren en voeren de campagnes met partijen. Het kiezersregister wordt begin februari vastgesteld, eind maart vindt de kandidaatstelling plaats en in mei is de stemperiode van een week. Twee partijen hebben het voortouw en dat zijn Mei (een afkorting van *Macht en Inspraak*) en *UvAsociaal*. Voor enkele faculteiten bestaan er eigen partijen, zoals bij de Faculteit Natuurkunde, Wiskunde en Informatica waar de partij LIEF het merendeel van de zetels in de Facultaire Studentenraad heeft verworven.

Met grote regelmaat overleggen de studentenraden met het bestuur. Het gaat daarbij over zaken die de studenten aangaan zoals collegeperiode-indelingen, huisvesting, faciliteiten. De raden maken gebruik van drie rechten: het informatie-, het advies- en het instemmingsrecht. Afhankelijk van het onderwerp is duidelijk van welk recht de studenten gebruik maken. En wanneer het vereist is, wordt een gezamenlijke vergadering uitgeschreven: dat wil zeggen de Centrale Ondernemingsraad en de Centrale Studentenraad gaan samen in vergadering om over een onderwerp, dat beide aangaat, een uitspraak te doen. Zo was er in december 2013 een bijeenkomst over het samengaan van UvA en VU in een nieuw te vormen Bêta-faculteit. De studenten stemden in meerderheid tegen, dus werd de fusie afgeblazen.

Op die dag gingen mijn gedachten vanzelf terug naar die goede, oude tijd toen de medezeggenschap bij de UvA georganiseerd werd door de Universiteitsraad. In de centrale hal van het Maagdenhuis kwamen vertegenwoordigers van studenten, wetenschappelijk medewerkers en het OBP (Ondersteunend en Beheers Personeel) bijeen om over de voortgang van de universiteit te praten. Alledrie de geledingen beslisten over zaken die hun aangingen. En dat gaf iedere vergadering weer een hoop gekrakeel. Vergaderingen van vier tot vijf uur lang waren meer regel dan uitzondering en in naam van de democratie werd daar menig vurig pleidooi gehouden. De studentenpartij die toen het mandaat claimde op grond van een kiezerspercentage van 21 procent, zou weggehoond zijn. ■

◆ Ton Dujardin

Eerbied voor jouw grijze haren?

Een debat tijdens het kennisfestival op de Universiteitsdag tussen Marcel Levi, voorzitter Raad van Bestuur AMC en decaan faculteit Geneeskunde, Dirk Sikkel, oud-hoogleraar ouderenmarketing, Frank de Jong, hoogleraar finance en insurance en Casper van Ewijk, hoogleraar macro-economie, onder leiding van Daniël Schut.

Toen ik het programma van de Universiteitsdag 2014 onder ogen kreeg en aangekondigd zag dat één van de debatten en lezingen in de middag zou gaan over *Eerbied voor jouw grijze haren?*, besloot ik onmiddellijk om me hiervoor in te schrijven. Al vond ik vier sprekers en een 'dag'voorzitter wel een beetje veel van het goede voor een uurtje debat, waaraan dan ook nog eens de zaal zou deelnemen. En het bleek ook wel een beetje veel. Wat niet wegneemt dat er ook heel wat zinnigs te berde werd gebracht.

Toen ik die titel zag, dacht ik: ja, inderdaad, hoe zit dat tegenwoordig met eerbied voor ouderen? Er zijn maatschappijen waarin ouderen worden geëerd en waar ouderen nog een rol vervullen als stam- of dorps-oudsten, als doorgeefluik voor kennis en vaardigheden en tradities, of zoals in China waar dat zelfs is geïnstitutionaliseerd, als opvang en zelfs opvoeders van de kleinkinderen. Ik moest denken aan de lezing over veroudering die Richard Ridderinkhof in november voor onze Kring hield. Die had het daar ook over. Ouderen zijn biologisch gezien nutteloos want ze dragen niet meer bij aan de reproductie, maar niet meer bijdragen aan de reproductie wil nog niet zeggen: niet meer bijdragen aan de instandhouding van de soort. Ridderinkhof verwees daarbij naar de olifantskudde. Die wordt geleid door het oudste vrouwtje. Dat vrouwtje weet in tijden van droogte het best waar nog water te vinden is, en draagt zo wel degelijk bij aan de instandhouding van de soort. Hoezo nutteloos?

Maar over dit soort zaken gaat het helaas in het debat nauwelijks. U ziet het al aan de functies van degenen die in het forum zitten: een geneesheer, een hoogleraar financiën, een macro-econoom en een marketingprofessor. En inderdaad, het gaat in dat uur vrijwel

Gert Timmerman is nog vrij onbekend als hij in 1962 deelneemt aan het Nationaal Songfestival. In 1963 scoort hij zijn grote hit "*Ik heb eerbied voor jouw grijze haren*"

uitsluitend over de zorg en dan met name over de financiering ervan, en over het huidige pensioenstelsel, dus over de ouderen als (financieel) probleem. Sikkel is de enige die het thema breder opvat. De reclame zet ouderen neer als nutteloze profiteurs en potverteerders, denk aan het Zwitserlevengevoel. Maar ouderen willen nuttig zijn. In de loop van de evolutie zijn kinderen steeds langer afhankelijk geworden van ouderlijke zorg, ze zijn bepaald geen nestvlinders, en ouderen kunnen een deel van die zorg overnemen van de ouders zeker nu de ouderen steeds ouder worden. Onderzoek heeft trouwens aangetoond dat kinderen beter naar oudere mensen luisteren. De vraag is of dit genetisch is bepaald of cultureel is aangeleerd.

Maar zoals gezegd, het debat gaat vooral over geld. Hoe houden we de zorg en de pensioenen betaalbaar? Dàt is het grote probleem van de vergrijzing. Tegen die term wordt trouwens vanuit de zaal geprotesteerd. Een mevrouw zegt dat ze liever spreekt over *verwijzing* (wijzer worden) en een ander prefereert de term *verzilvering*.

Mooi! Wat de pensioenen betreft: de demografische ontwikkeling (de mensen worden steeds ouder en krijgen steeds minder kinderen) zet het huidige omslagstelsel waarbij de jongeren voor de ouderen betalen onder druk. Er zijn op een gegeven moment gewoon teveel ouderen en te weinig jongeren. De solidariteit van jongeren met de ouderen neemt af. Dat kan ertoe leiden dat de pensioenen moeten worden versoberd of dat het omslagstelsel op den duur wordt afgeschaft en mensen voor hun eigen pensioen moeten gaan zorgen. De zaal protesteert weer: er gaan ook heel veel ouderen veel te vroeg dood, en er wordt wel steeds gepraat over jongeren die voor de ouderen moeten betalen, maar wij betalen dik mee aan de gezondheidsproblemen van jongeren, denk maar aan sportblessures, aan het veelvuldig voorschrijven van Ritalin tegen ADHD of aan de toename van obesitas. Ouderen zijn dus ook solidair met de jongeren!

Hebben we het toch weer over de zorg. Daarover wordt onder meer opgemerkt dat het laatste jaar van iemands leven niet alleen 'het minst leuk' is, maar ook nog eens, medisch gezien, het meeste kost. Alleen wordt dat laatste jaar steeds verder in de tijd opgeschoven. In de zorg moet er een rationele kosten-batenanalyse worden gemaakt. Wanneer is een ingreep effectief en moet alles wat mogelijk is ook worden toegepast? En wie bepaalt dat: de patiënt, de arts of de politiek? Levi vindt dat de discussie moet worden gevoerd vanuit het medisch perspectief. Hij geeft als voorbeeld het plaatsen van een stent (het zogenaamde dotteren). Dat is effectief als daarmee een zware openhartoperatie kan worden voorkomen, maar in andere, minder zware gevallen? En al die meniscusoperaties, die zijn *nooit* effectief, de klachten verdwijnen op den duur vanzelf. Is de zoveelste kankerbehandeling met zijn belasting voor de patiënt nog wel effectief in termen van levensverlenging en levenskwaliteit? Maar, zegt hij, een staaroperatie voor een 95-jarige is

altijd effectief, want het verhoogt de levenskwaliteit aanzienlijk. In die discussie schiet je met economische argumenten niks op. Dan kom je op zulke absurde en mogelijk zelfs onethische vragen als: wat kost een mensenleven?

Maar dan wordt de discussie toch weer economisch. Dan gaat het over de verschillen tussen langdurige en curatieve zorg, over kostenbeheersing en verspilling, over preventie waar nog een wereld te winnen is en over de eigen bijdragen. Vreemd, want we krijgen te horen dat de zorgkosten alleen in Nederland een thema zijn terwijl we juist in ons land al redelijk kostenefficiënt zijn – andere landen, zoals de VS, komen zelfs kijken hoe we dat doen.

De titel van het debat is natuurlijk ontleend aan de larmoyante schlager van volkszanger Gert Timmerman. In die termen (ik druk het refrein hieronder af) hoefde voor mij het debat nu ook weer niet te gaan, maar we hadden het wel wat meer over de beeldvorming over ouderen kunnen hebben. Dat had een heel ander, wat mij betreft interessanter, debat opgeleverd.

*Ik heb eerbied voor jouw grijze haren,
Zij bekronen je lieve gezicht.
Zij verzachten de sporen der jaren
Na een leven van werken en plicht.
Ik heb eerbied voor jouw grijze haren,
Voor je rimpels van zorgen en pijn.
Ik wil trachten voor hen die ze dragen
Altijd een bron van vreugde te zijn. ■*

◆ Frans Willemsen

Bestuurs berichten

Ledenbestand

**De Kring UvA-senioren had op 1 juni 2014 in totaal 281 leden.
Sinds 1 januari hebben 52 medewerkers zich aangemeld.**

- De heer drs. H.J.M. van Alphen
- De heer A.F. Appelhof BA
- Mevrouw drs. A. van der Does - Bianchi
- Mevrouw drs. P.M. Bosch
- Mevrouw M.J. Brabander
- De heer dr. M.P.R. van den Broecke
- De heer prof. dr. W.H. Buiters
- Mevrouw drs. E.A.J. Bulten
- De heer dr. P.L.L.H. Deben
- De heer drs. J.T.P. Deken
- Mevrouw dr. M.M.A. Derix
- Mevrouw P.J.M. Visser - van Dielen
- Mevrouw mr. E. Eckmann BA
- De heer G.C.J. Garavaglia
- De heer prof. dr. D. Gorter
- Mevrouw drs. I. Goveia
- Mevrouw drs. M.C. Govers
- De heer mr. F.J.A. Hartvelt
- Mevrouw dr. J.M. Hesseling
- Mevrouw drs. J. Janszen
- De heer dr. J.B. Jaspers
- Mevrouw C.J. de Jonge
- Mevrouw drs. W.A. Kamerman
- De heer prof. dr. S. Karsten
- De heer dr. A.G.M. Koet
- De heer P.B.M. Lases
- Mevrouw drs. M.J.F.H. Liem Dirks
- Mevrouw dr. L.B. Oei - Lim
- Mevrouw A.M. van de Meene
- De heer mr. R.E. Meyer
- De heer dr. W.J.M. Ostendorf
- Mevrouw drs. N.H. de Pater
- De heer J.W.H. Peeters
- Mevrouw drs. M.G. Pigge
- De heer L. Reijntjes
- De heer mr. H.P.C. Reinhold
- De heer prof. dr. J.L.A. van Rijckevorsel
- Mevrouw E.L.M.W. van Rijn MA
- De heer dr. E. Roede
- Mevrouw prof. dr. C. van Boheemen - Saaf
- De heer M.P.R.B. Scavenius
- De heer dr. A. Schippers
- Mevrouw E.J. Schook
- De heer H.E. van Sprang
- Mevrouw J.C. van de Staaij
- De heer W.M.M. Sturkenboom
- De heer prof. mr. E.P.R. Sutorius
- De heer dr. K.B.T. Thio
- De heer drs. A.J.H.A. Verhagen
- Mevrouw drs. A. Vijgeboom
- De heer H.P. Wiegman
- De heer dr. J.B.F. van Zonneveld ■

**Geïnteresseerden kunnen zich
aankmelden via alumni.uva.nl**

**VANAF DIT NUMMER HEEFT ONZE
REDACTIE ER EEN LID BIJ. ZIJ STELT
ZICH HIERONDER AAN U VOOR**

Joke Pallada (1951)
Studies Nederlands
MO-A en Psychologie,
beide aan de UvA.

In 1988 ben ik, via het toenmalige interne uitzendbureau, bij de UvA gaan werken als ambtelijk adjunct-secretaris bij de Universitaire Commissie voor Georganiseerd Overleg (UCGO). Dat beviel mij (en de UvA) zo goed dat ik daarna in vaste dienst ben gekomen, achtereenvolgens als ambtelijk secretaris van het UCGO, beleidsmedewerker van de Emancipatiecommissie en vertrouwenspersoon ongewenst gedrag. Mijn laatste functie was Gezondheidszorg (GZ)-psycholoog bij de toenmalige Arbeid- en Milieu Dienst, tot ik medio 2006 met ontslag ging als gevolg van een reorganisatie.

Strikt bekeken, ben ik dus geen echte UvA-senior. Toch voelt het voor mij wel zo, omdat ik de UvA destijds met pijn in mijn hart heb verlaten. En ik vind het erg leuk om nu, via de omweg van de Uitdienstbode, weer een klein beetje terug te komen bij de UvA.

REDACTIE:

Ton Dujardin, Madzy Koudstaal,
Joke Pallada, Jan Reints, Jan Wieten
en Frans Willemsen

Fotografie:

p. 1, 3, 5, 6 : Madzy Koudstaal
p. 8 : Jan Wieten
p. 9 : ontwerp banner
Mark Lochs

Ontwerp & layout:

Liek van den Braak, Lont - Grafisch werk

Vragen of opmerkingen?

Neem contact op met:
e-mail: kringvasenioren-av@uva.nl
Tel: 020 525 45 80 (alleen op vrijdag)

Deadline volgende nummer:

30 september 2014.

AGENDA

21 augustus:

Bezoek Artisbibliotheek

17 september:

Bijeenkomst in de AAC met Mieke Zaanen, secretaris van de UvA.

U ontvangt een uitnodiging.